

Rapport

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
religionskunskap A vid Bokenskolan inom
Lapplands Gymnasium i Jokkmokks kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Bokenskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisningen i religionskunskap A/1 under år 2011. Granskningen vid Bokenskolan inom Lapplands Gymnasium i Jokkmokks kommun ingår i detta projekt.

Bokenskolan besöktes den 30 november och 1 december 2011. Granskningen utgår från kursplanen för religionskunskap A. Ansvariga inspektörer har varit undervisningsråd Helena Olivestam Torold och utredare Ulf Pantzare. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av religionskunskap A/1 i gymnasieskolan genomförs i 28 kommunala skolor och 19 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Skolinspektionen genomför också inom ramen för samtliga ämnesgranskningar 2011 en granskning av IT-användningen på skolorna. Syftet är att undersöka om skolorna erbjuder en tidsenlig utbildning där IT används på ett sätt som stödjer elevernas lärande och bidrar till ökad måluppfyllelse. Granskningen uppmärksammar också elevernas förutsättningar att utveckla den digitala kompetens de behöver för att vara förberedda för fortsatta studier och samhällsdeltagande.

Bakgrundsuppgifter om Bokenskolan

Lapplands Gymnasium är ett kommunalförbund med gymnasieutbildningar på fyra orter: Gällivare, Jokkmokk, Kiruna och Pajala. Bokenskolan ligger i Jok-

kmokks kommun och har läsåret 187 elever. På skolan ges Elprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Omvårdnadsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet och två specialutformade riksrekryterande program i form av Samiska programmet och Vattenkraftteknikerprogrammet. Inom ramen för Gy11 ges Ekonomiprogrammet, El- och energiprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet samt Introduktionsprogrammen.

Bokenskolan har en rektor och två lärare som undervisar i religionskunskap, varav Skolinspektionens granskning omfattar en. Båda lärarna har utbildning för undervisning i religionskunskap och för åldersgruppen. Lärarna har arbetat vid skolan under många år, men har inte de senaste åren deltagit i någon kompetensutvecklingsinsats som behandlat religionsämnet. Lärarna vid skolan är organiserade i två olika arbetslag inriktat på de yrkesförberedande respektive studieförberedande programmen, som träffas varje vecka. Det finns också tid avsatt för ämnesmöten där religionslärarna träffas vid behov. Rektorn deltar inte i dessa möten och inhämtar inte heller information om samarbetet på annat sätt. Vid skolan finns dock skolövergripande forum där systematiska samtal förs om viktiga pedagogiska frågor. Vid skolan finns ingen IT-plan men rektorn beskriver att den granskade läraren är en av skolans så kallade "Moodle-piloter" för införandet av IT-baserad distansundervisning, där material och kommunikation mellan elev och lärare till stor del kan ske via lärplattformen.

Undervisningen i religionskunskap A som granskas sker samordnat för Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet och Samiska programmet i årskurs 3. Skolinspektionen har genomfört totalt två lektionsobservationer.

Kursen religionskunskap A har tilldelats 30 lärarledda undervisningstimmar på studieförberedande program och 35 lärarledda undervisningstimmar på yrkesförberedande program efter beslut av rektorn. Anledningen till detta är att måluppfyllelsen varit lägre bland eleverna på yrkesförberedande program. Av skolans statistik framgår att andelen elever vid Bokenskolan som uppnådde minst godkänt i religionskunskap A var 86 procent läsåret 2010/2011, medan den läsåret 2009/2010 var 79 procent.

Av skolans statistik framgår vidare att betygsresultaten i religionskunskap A de senaste fem åren har varierat avsevärt mellan män och kvinnor. 23 procent av kvinnorna men endast 9 procent av männen uppnådde betyget Mycket väl godkänt sammantaget för läsåren 2006/2007 till och med 2010/2011. Under mot-

svarande tid fick 10 procent av kvinnorna och 24 procent av männen betyget Icke godkänt på kursen.

Resultat av granskningen

Undervisningen sker i enlighet med kursplanen

Denna bedömning behandlar dels om undervisningen omfattar de tre områden som finns i kursplanen, religion, livsåskådning och etik dels om undervisningen ger eleverna möjlighet till utveckling av både faktakunskaper, analys och reflektion.

Vid de observerade lektionerna arbetar eleverna med etiska dilemman. Eleverna ska utifrån givna frågeställningar som "Är världen ond eller god?" och "Det goda och det onda" i grupper som läraren sätter samman komma fram till en gemensam slutsats. Frågeställningarna innehåller en beskrivande bakgrund och eleverna har innan lektionen fått dessa utskickade via den digitala lärplattformen. Av observationerna och elevintervjun framgår att enbart ett fåtal elever tagit del av uppgifterna i förväg och att de inte riktigt uppfattar dem som angelägna att diskutera. Läraren sätter inte uppgiften i ett sammanhang för eleverna vad gäller aktuella mål, övrigt arbete i kursen eller praktiska förutsättningar. De samtal som förs i elevgrupperna handlar om elevernas egna tankar kring frågeställningarna. Eleverna gör ett fåtal kopplingar till det de lärt sig kring världsreligionerna och den samiska religionen. De använder sig endast undantagsvis av läroboken eller anteckningar när de för sina diskussioner och några av kopplingarna som görs, utgår från missuppfattningar kring vad olika religioner står för. Eleverna har inte något stöd i sina diskussioner kring exempelvis att de ska resonera utifrån en given etisk resonemangsmodell. Detta sammantaget leder till att diskussionerna tenderar att bli ett tillfälle där elever i mer eller mindre utsträckning ger uttryck för sina egna åsikter. Däremot ges eleverna inte möjlighet att utveckla sin förmåga att analysera religioner och livsåskådningar utifrån olika perspektiv.

Eleverna menar vid intervjun att undervisningen överlag främst är inriktad på faktakunskaper, vilket även styrks av elevenkäten och lärarintervjun. Den granskade läraren berättar att denne känner sig tvingad att repetera det eleverna borde ha lärt sig redan i grundskolan då deras förkunskaper är väldigt varierande och ett antal elever annars skulle riskera att inte nå målen. Eleverna uppger att lektionerna blir mycket av "korvstoppning". Läraren känner sig också tvingad till en prioritering av innehållet på grund av det begränsade antalet timmar som tilldelats kursen, vilket uppfattats som definitivt. Sammant-

get har detta resulterat i att läraren uppfattat att undervisningen inte kan omfatta alla mål som finns att sträva mot i kursplanen.

Av inskickat planeringsmaterial och av intervjun med lärare och elever framgår att eleverna under terminen arbetat med världsreligionerna, vissa naturreligioner och den samiska religionen. Däremot har undervisningen inte behandlat icke religiösa livsåskådningar eller etisk teori, som exempelvis undervisning kring etiska resonemangsmodeller och etiska begrepp. Enligt läraren har detta prioriterats bort på grund av tidsbrist. En majoritet av eleverna uppger i den enkät som Skolinspektionen genomfört att de fått lära sig ny fakta om religion, endast ett fåtal elever anser att de fått lära sig ny fakta om livsåskådningar och ingen upplever att de lärt sig ny fakta vad gäller etik.

Elever och lärare beskriver i samband med intervju att kunskapsuppföljningen inom kursen utöver de muntliga inslagen, i samband med exempelvis grupparbeten, till stor del baseras på faktaprov med flervalsfrågor och av två kursprov med analys och reflektionsfrågor i slutet på kursen, vilket även bekräftas av det material Skolinspektionen tagit del av. Eleverna beskriver sig som oförberedda på analys och reflektionsuppgifterna i det avslutande kursprovet. Enligt läraren och de elever som intervjuas krävs ett bra resultat i samband med kursprovet eller omprovet för att en elev ska kunna uppnå betyg över Godkänt på kursen. Syftet med kursprovet var enligt läraren, när det infördes var att undvika fragmentering och medverka till en helhetssyn på kursen.

Rektorn uppger vid intervjun att det inte finns något strukturerat system för att kontrollera att undervisningen är inriktad mot kursplanen. Rektorn utgår istället ifrån att läraren lägger upp undervisningen på ett korrekt sätt. Inför införandet av kursen religionskunskap 1 ingår dock skolan i ett samarbete med övriga skolor i kommunförbundet, vilket bland annat kommer att medföra samarbete mellan religionslärarna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen inte planeras och genomförs utifrån kursplanens mål att sträva mot. Undervisningen vid skolan uppfyller till viss del kursplanens krav vad gäller faktakunskaper om religion. Skolan behöver dock utveckla undervisningen i religionskunskap A så att den även täcker in områdena livsåskådning och etik samt att undervisningen ger eleverna möjlighet analysera och reflektera kring samtliga tre områden religion, livsåskådning och etik. Eleverna behöver bland annat ges möjlighet att utveckla sin förmåga att analysera hur religion och livsåskådning tar sig uttryck i människors sätt att tänka och handla, livsåskådningars grundläggande uttrycksformer, tro och idéer, samt få analysera problemsituationer i vardagen och i yrkeslivet utifrån en given etisk och moralisk utgångspunkt.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn behöver ta ansvar för att verksamheten inriktas på de riksgiltiga målen.

Förutsättningar för hög måluppfyllelse

Denna bedömning utgår från läroplanen och de framgångsfaktorer som utpekas i aktuell forskning då det gäller att nå en god kvalitet i undervisningen i religionskunskap. Bedömningarna gäller om undervisningen tillvaratar elevernas behov, erfarenheter och intresse, samt om den bearbetar för eleverna relevanta och aktuella samhällsfenomen. Bedömningarna gäller vidare om eleverna ges möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer, om undervisningen sker i enlighet med läroplanens grundläggande värden, samt om IT-verktyg används för att stödja elevernas kunskapsutveckling.

Undervisningen tillvaratar elevernas behov, erfarenheter och intresse, samt bearbetar för eleverna relevanta och aktuella samhällsfenomen

Av läroplanen framgår att läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Läraren ska också utnyttja elevernas erfarenheter av arbets- och samhällsliv och organisera arbetet så att eleven upplever att kunskap är meningsfull.

Av elevenkäten framkommer att bara var femte till var tionde elev anser att undervisningen är aktuell och relevant. Även vid elevintervjun framkommer att eleverna upplever att läraren sällan anknyter till exempel som de finner aktuella i undervisningen. Vid besökta lektioner är de diskussionsfrågor som läraren tillhandahåller tidlösa och handlar exempelvis om hur en gud kan vara god när det finns ondska, psalmversen "Den blomstertid nu kommer" och författaren C S Lewis tänkande om att allt egentligen är gott. Eleverna å andra sidan lyfter självmant fram mer aktuella frågeställningar om så kallade skvaldertidningars rapportering om kändisar och medias exponering av olyckor. Elevernas engagemang ökar påtagligt när dessa exempel kommer, men när en ny frågeställning behandlas där exemplen återigen är tidlösa avtar engagemanget påtagligt. Den samlade bilden från intervjuer med eleverna och den granskade läraren är att undervisningen generellt sker med liten anpassning till elevernas intressen. Exempelvis anger endast ett fåtal elever i enkäten att läraren efterfrågat deras intressen för, eller erfarenheter av, religionsämnets innehåll. Samtidigt berättar eleverna att de känner till att läraren i andra ämnen visat exempel på en anmärkningsvärt god förmåga att väcka elevernas intressen. Detta på ett sätt som både engagerat eleverna och gjort att de kommer ihåg syfte och sammanhang. Läraren uppger i intervjun att syftet med övningar är

att väcka intresse och att läraren utgår från sådant som tidigare har fungerat och sådant som läraren själv upplever som intressant.

Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att uppgifter som kan uppfattas ha en konfessionell anstrykning kan försvåra undervisningen och göra uppgiften mer otillgänglig för eleverna.

Vad gäller anpassning till elevernas behov anger läraren att ambitionsnivån på kursen till stor del styrs av att eleverna enligt läraren i många fall saknar förkunskaper i ämnet. Anpassningen görs också genom att betydande del av undervisningen genomförs som egenstudier som kan genomföras på valfri plats, exempelvis i hemmet med gemensamt instuderingsmaterial. Skolans egen utvärdering av arbetssättet har dock visat på varierat resultat gällande arbetssättet. Läraren beskriver att mycket av undervisningen är att ge eleverna förutsättningar att åtminstone få godkänt på kursen, vilket enligt Skolinspektionens bedömning resulterar i att undervisningen landar i en för låg ambition, vilken gör att eleverna inte blir intresserade. Eleverna framför vid intervjun att de upplever det som särskilt problematiskt att omotiverade elever inte får mer stimulans.

Den samlade bedömningen bland elever, läraren och rektorn vid intervjuerna är att 20 till 25 procent av kursen kan genomföras exempelvis i hemmet, där andelen inom vissa moment dock kan vara betydligt större. Läraren finns vid dessa lektioner tillgänglig i klassrummet och eleverna får uppgifter tillsända sig. Bokenskolan har vid den senaste tillsynen uppvisat briser vad gäller uppföljningen av elevernas studietid, varför huvudmannen tidigare har kritiserats. Inom ramen för Skolinspektionens kvalitetsgranskning av självstudier och tidsanvändning vid skolan 2010 pekades också det stora antalet timmar för självstudier ut som ett utvecklingsområde, bland annat baserat på undervisningen i religion och svaga elevers behov. Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att eleverna bör kunna visa sina kunskaper på olika sätt, samt betydelsen av lärarledd undervisning vid svag måluppfyllelse.

Rektorn uppger också att ett mycket stort ansvar ligger på den enskilda läraren att få eleverna att nå fram till målen. Tillgång till specialpedagog finns, men skolan saknar enligt rektorn ett system för att fånga upp de elever som riskerar att inte nå målen i ämnet och ge dessa särskilt stöd. Detta är dock högt prioriterat hos rektorn. Skolinspektionen vill påpeka att rektorn har ett mycket viktigt uppdrag i att se till att elevs eventuella behov av särskilt stöd utreds och att i de fall utredningen visar att eleven har behov av särskilt stöd se till att åtgärdsprogram upprättas.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i allt för liten omfattning tillvaratar elevernas behov, erfarenheter och intresse, samt bearbetar för eleverna

relevanta och aktuella samhällsfenomen. Undervisningen behöver därför utvecklas så att den mer utgår ifrån de frågor som eleverna har.

Eleverna ges möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer

Av läroplanen framgår att eleverna genom sina studier ska skaffa sig grund för livslångt lärande, och skolan ska sträva efter att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande. Läraren ska också organisera arbetet så att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värden, utan undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer. Läraren ska tillsammans med eleverna planera undervisningen, låta eleverna pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna utvärdera undervisningen.

Vid de besökta lektionerna kan eleverna i viss mån, på eget initiativ, välja grupp att samarbeta med. De kan också välja hur dokumentationen av grupp-arbetet ska ske. I övrigt är det läraren som styr arbetet, både vad gäller exempelvis diskussionsområde och redovisningsform. Den samlade bilden intervjuade elever och läraren ger, är att läraren i samarbete med sin kollega lägger upp kursen vad gäller innehåll och arbetsformer, vilket rektorn håller med om till viss del vid intervjun. Endast var tredje elev anger i enkäten att de kan vara med och påverka innehållet på religionslektionerna och knappt hälften av eleverna anger att de kan påverka arbetssättet. Det enda exempel på inflytande som eleverna nämner är hemstudierna som de menar tillkommit efter önskemål från dessa. De nämner dock att de även föreslagit andra arbetssätt vilka dock inte har medgivits.

Vid den senare lektionen som Skolinspektionen besöker utvärderar läraren lektionen genom att be eleverna skriva ner vad de upplever att de fått ut av den aktuella lektionen. Lapparna eleverna skrivit sätts sedan upp på tavlan och läraren läser upp det som står där. Det är en blandad bild som framträder, bland annat att några elever upplever att de inte lärt sig någonting, men inga slutsatser dras utifrån detta angående undervisningens kvalitet och inget anges heller kring hur synpunkterna kommer att leda till utveckling av undervisningen. Nästan ingen elev anser i enkäten att de får vara med och utvärdera undervisningen fortlöpande.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen behöver utvecklas så att eleverna ges möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Undervisningen sker i enlighet med läroplanens grundläggande värden.

Enligt läroplanen ska undervisningen vara icke-konfessionell, saklig och allsidig. Vidare ska läraren klargöra det svenska samhällets grundläggande värden¹ och möta främlingsfientlighet och intolerans med kunskaper, öppen diskussion och aktiva insatser. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att finna sin unika egenart.

Något fler än hälften av eleverna anger i enkäten att lektionerna behandlar religioner objektivt. Nästan hälften av eleverna anger också att man på religionslektionerna diskuterar vi områden där det finns olika åsikter.

Det finns dock ett antal elever som i enkäten anger att alla elever inte möts med respekt av läraren när de uttrycker sina åsikter, samt att de någon gång känt sig kränkta av det någon sagt eller gjort under religionslektionerna. Det är inte många, men eleverna framför även i samband med intervjun att läraren har svårt att hantera det som inte stämmer överens med samhällets värderingar. Exempelvis kan det handla om att eleverna spontant dragit igång en diskussion kring exempelvis islam och kopplingen till terrorism. Då har läraren enligt dessa inte kunnat kontrollera situationen och värna samhällets värderingar. Läraren beskriver vid intervjun att många elever är jättetysta och det bekräftas vid observerade lektioner där vissa elever inte alls yttrar sig. Skolinspektionens slutsats är att läraren inte förmått skapa ett tillitsfullt klimat i klassrummet så att eleverna öppet vågar stå för sin åsikt. Elever får vid de observerade lektionerna ganska fritt störa sina kamrater genom att tala högt om andra saker samtidigt som läraren talar om den aktuella uppgiften. Skolinspektionen noterar också att alla elever inte uttrycker sig respektfullt i förhållande till läraren och att läraren ibland viker undan från diskussion när någon elev har en bestämt uppfattning i en fråga. Eleverna får istället uppdraget att skriva ner sina svar på lappar.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen är icke-konfessionell och saklig men i för liten grad är allsidig och i för liten grad klargör det svenska samhällets grundläggande värden genom exempelvis öppen diskussion i syfte att ge eleverna möjlighet att finna sin unika egenart. Läraren behöver därför skapa ett tillåtande klimat och sträva efter att eleverna ska känna sig trygga, så att de vågar ta risker och göra försök där misstag ses som tillfällen till lärande, samtidigt som läraren ger konstruktiv feedback på elevernas inspel och ansträngningar.

¹ Avser de värden som regleras i svensk lagstiftning och i de av Sverige antagna internationella konventioner.

IT-verktyg används för att stödja elevernas kunskapsutveckling

Av läroplanen framgår att eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet med stort informationsflöde och snabb förändringstakt. Deras förmåga att finna, tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktig. Eleverna ska träna sig att tänka kritiskt, att granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ. På så vis närmar sig eleverna ett alltmer vetenskapligt sätt att tänka och arbeta.

I anslutning till kursen religionskunskap A brukar aktuell lärare göra lektionsinnehållet tillgängligt via skolans lärplattform, men de elever som intervjuas berättar att de ännu inte drar nytta av den möjligheten. Eleverna har också fått leta information på internet, fått relevanta länktips och kunnat skicka in sina redovisningar via e-post i samband med kursen. Källkritik har hanterats via annat ämne enligt elever och läraren. I Skolinspektionens enkät är det dock endast var fjärde elev som anger att användningen av IT-verktyg underlättar deras lärande i religionskursen. Eleverna uppger att de har tillgång till datorer via skolans datorsal som finns centralt placerad i skolan.

Skolinspektionen bedömer att IT-verktyg till viss del används i undervisningen i religionskunskap A men det är inte tydligt att användningen stödjer alla elevernas kunskapsutveckling eller utvecklingen av deras digitala kompetens.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna inte ges förutsättningar för en hög måluppfyllelse. Då så pass stor andel av eleverna inte når minst betyget godkänt måste det under rektorns ledning och ansvar vidtas omfattande åtgärder för att utveckla undervisningen. Detta behöver ske så att undervisningen i högre utsträckning tillvaratar elevernas intressen och erfarenheter av ämnet, så att eleverna ges ett reellt inflytande över innehåll och arbetsformer och så att de anpassningar av undervisningen som görs verkligen gynnar elevernas kunskapsutveckling. Vidare behöver undervisningen utvecklas så att det skapas ett tillåtande klimat som gör att elever vågar uttrycka sina åsikter utan att riskera att bli utsatta för nedsättande kommentarer från andra elever. Eleverna behöver också ges möjlighet att utvärdera sitt eget sätt att lära. Skolinspektionen bedömer slutligen att IT-verktyg till viss del används i undervisningen i religionskunskap A men det är inte tydligt att användningen stödjer alla elevers kunskapsutveckling eller utvecklingen av deras digitala kompetens.

Syfte och frågeställningar

Syftet med kvalitetsgranskningen är att bidra till en allmän höjning av undervisningens kvalitet i religionskunskap i gymnasieskolan. Detta då resultaten i

ämnet nationellt sett är låga samt att tidigare studier visar att undervisningen inte genomförs så att elevers intresse för ämnet tillvaratas. Granskningen har också som syfte att medverka i processen med att implementera de nya ämnesplanerna i religionskunskap i gymnasieskolan som börjar gälla för de elever som påbörjar gymnasieutbildningen från och med hösten 2011.

De centrala frågeställningarna gäller om eleverna får undervisning i enlighet med kursplan och läroplan och om det skapas förutsättningar för ökad måluppfyllelse genom att undervisningen bearbetar för eleverna relevanta och aktuella samhällsfenomen, tillvaratar elevernas erfarenheter, behov och intresse för ämnets frågeområden samt ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen.

Metod och material

Granskningen har genomförts genom att inspektörerna innan besöket i skolan tagit del av kursupplägg, eventuella termins- och lektionsplaneringar, tidigare kursutvärderingar samt exempel på uppgifter som utgjort grund för lärarnas betygssättning.

Vid besöket har två lektioner observerats av två inspektörer. Den ena inspektören har under lektionen fokuserat på eleverna och den andra på lärarens undervisning. En elevenkät har genomförts i slutet av varje lektion. Utöver detta har sedan ett urval av elever samt den observerade läraren intervjuats. Även ansvarig rektor har intervjuats. Besöket har avslutats med en återkoppling till lärare och rektor kring vad inspektörerna sett och gjort för bedömningar. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.